

Koningsspelen in Hoorn

Het is vandaag Koningsdag, de verjaardag van het Nederlandse staatshoofd. Op Koningsdag (27 april) en Bevrijdingsdag (5 mei) vieren de Nederlandse burgers hun verbondenheid met het Vaderland. Basisscholen organiseren ter gelegenheid van Koningsdag ook de sportieve Koningsspelen. De kinderen worden uitgenodigd zich in het oranje of met de nationale driekleur te tooien. Maar scholen komen daarbij voor de vraag te staan hoe ze met deze festiviteiten moeten omgaan in het licht van hun opdracht tot burgerschapsvorming. Hoe verhoudt bevestiging en bevordering van Oranjegezindheid en patriottisme zich tot kritische burgerschapsvorming van de leerplichtige jeugd?

De Volkskrant (25/4/2014) publiceerde een lezersbrief waarin ouders werden opgeroepen hun kinderen thuis te houden en niet aan de Koningsspelen te laten deelnemen: ze moesten hun kinderen tegen Oranjegezinde indoctrinatie beschermen.¹ Indoctrinatie? Het verhaal gaat dat de Koningsspelen naar het oordeel van de VVD-wethouder van de gemeente Hoorn inderdaad een monarchistisch feest zijn en dat republikeinse ouders in Hoorn vorig jaar daarom de vrijheid is gelaten hun kinderen thuis te houden.² Als we langs die lijn doorredeneren, komt ook andere categorieën ouders keuzevrijheid toe. Er zijn ouders die de overtuiging zijn toegedaan dat alleen de geboortedag van Jezus of Mohammed gevierd mag worden en dat normale stervelingen (ook al zijn ze koning, keizer of admiraal) geen aanspraak op een verjaarsfeest kunnen doen gelden. Verder zijn er ingezetenen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben: het is onredelijk van hen te eisen dat hun leerplichtige kinderen uit volle borst aan onze vaderlandslievende festiviteiten deelnemen. En hopelijk zijn er ook nog weldenkende Nederlandse staatsburgers die hun kinderen liever thuishouden dan hen bloot te stellen aan een school die hen commandeert in oranje tenue van vaderlandsliefde blij te geven. Als al deze ouders beroep zouden doen op de opt-out clause, zoals ingesteld door de Hoornse wethouder, dan is de relatie tussen Koningsspelen en burgerschapsvorming verbroken.

Echte burgerschapsvorming maakt kinderen en jongeren bewust van de pluriformiteit van de samenleving en van de keuzevrijheid die burgers en andere ingezetenen toekomt. Er is niets mis met een sportdag die jaarlijks door de school georganiseerd wordt ter gelegenheid van de verjaardag van het staatshoofd. Het gaat pas mis als die sportdag ontaardt in een verplichte *initiatierite voor onderdanen*.³ Het risico op indoctrinatie ontstaat pas als de sportdag door de school in het teken wordt gesteld van patriottisch kuddegedrag en Oranjegekte.

Dat risico wordt vermeden als de school in de weken vóór Koningsdag echt werk maakt van burgerschapsvorming. De leerlingen moeten worden voorgelicht over de plaats en functie van het staatshoofd in de Nederlandse democratie, over de republikeinse wortels van de Verenigde Nederlanden, over de eeuwenlange relatie tussen Nederland en het Oranjestad en over de ontwikkeling van de constitutionele monarchie sinds de Napoleontische tijd. Die voorlichting dient zich ook uit te strekken over de symboliek van de nationale kleuren: rood-wit-blauw representeert de natiestaat en het staatshoofd, terwijl oranje verwijst naar het vorstenhuis dat geroepen wordt de functie van staatshoofd te vervullen. Ten slotte kan men de leerlingen adviseren over hun uitdossing tijdens de sportdag:

Wie als burger van z'n afhankelijkheid jegens de Nederlandse natie blij wil geven, kan zich op de sportdag met de driekleur tooien. Wie z'n afhankelijkheid jegens het Huis van Oranje wil tonen, kan zich oranje uitdossen. En degenen die het Nederlandse staatsburgerschap niet bezitten of die van uitbundig patriottisme wars zijn, die trekken hun gewone kloffie aan.

Wes Holleman

weblog onderwijs 27-4-2014

<http://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3641224/2014/04/25/Koningsspelen-Houd-uw-kinderen-vandaag-vooral-thuis.dhtml>
<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3640855/2014/04/25/Het-lijkt-wel-Noord-Korea-die-Koningsspelen.dhtml>

² <http://hetis2013.nl/blog/koningsspelen-niet-verplicht/> en <http://www.ouders.nl/forum/5-basisschoolkind-4-12/spijbelen-koningsspelen-mag> (25/4/2013); maar ik zou me ook nog kunnen voorstellen dat de toenmalige uitspraken van de wethouder niet betrekking hadden op de Koningsspelen doch op het jeugdige vlaggezwaaien bij het koninklijk bezoek d.d. vrijdag 14 juni 2013 aan West-Friesland.

³ http://www.joop.nl/opinies/detail/artikel/26507_koningsspelen_initiatierite_voor_onderdanen/ (18/4/2014)